

Oponentní posudek na habilitační práci Mgr. Miroslava Poppera, CSc.

„Sociálne normy a morálne úsudky“

Habilitační práci Mgr. Miroslava Poppera, CSc. představuje komentovaný soubor osmi studií publikovaných jako časopisecké články v recenzovaných časopisech (Human Affairs, Filozofia, Sociológia) a kapitoly v editovaných monografiích. V komentáři jsou přehledně shrnuty hlavní myšlenky jednotlivých studií. Mgr. Popper se v logické návaznosti postupně zabývá možnostmi empirického výzkumu norem, jejich taxonomií se zvláštním přihlédnutím k sociálním a morálním normám a dalšími již specifickými tématy, jimiž jsou morální intuice a morální úsudky, sociální důvěra a pozitivní aspekty překračování norem.

Uvedenými tématy se Mgr. Popper zabývá především v teoretické rovině, tedy způsobem obvyklým spíš ve filozofii, než v psychologii – závěry jsou vyvozovány na základě pečlivé myšlenkové práce s existujícími poznatky. Považuji tento přístup za přínosný pro rozvoj psychologické teorie a potenciálně i výzkumné praxe, neboť v současnosti se v psychologii častěji setkáváme sice se sofistikovanými výzkumnými studii, které však pracují s teoreticky nedostatečně propracovanými koncepty. Jednotlivé studie zařazené do habilitační práce ovšem oscilují ve svém žánru mezi esejem, přehledovou studií, shrnující (state of art) studií a skutečnou studií teoretickou.

K habilitační práci mám jednu kritickou připomínku – do souboru prací je zařazen jeden úvodník (editorial), byť napsaný s vzhledem do problematiky, a jedna studie (Popper, 2011), která je sice přepracovaná a doplněnou verzí předchozího časopiseckého článku (Popper, 2010a),

myšlenkově je s ním však více méně shodná. Domnívám se, že by habilitační práci mohlo tvořit pouze šest zbývajících studií, neboť jsou svým rozsahem dostačující.

Do diskuse mám následující otázku:

I když oceňuji důraz autora na teoretické rozpracování konceptů sociálních norem a morálních úsudků, psychologie je přece jen věda, která se snaží – i při svých limitovaných možnostech – vytvářet metody a metodologické postupy pro získávání výzkumných dat, která teoretické předpoklady ověřují a současně inspirují k dalšímu rozvoji teorie a hledání nových postupů zkoumání. Navíc sám autor ve studii „Polarizované diskurzy týkající se aktuálních společenských tém“ kde použil data z kvantitativního výzkumu COPART, uvádí (s. 568), že by tato data mohla být doplněna i kvalitativním výzkumem. Moje otázka tedy zní, jaké konkrétní výzkumné projekty by mohly být na podkladě teoretických předpokladů uvedených v habilitační práci vytvořeny a provedeny?

Habilitační práce Mgr. Miroslava Poppera, CSc. naplňuje požadavky kladené na tento typ prací a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Brně 31. 3. 2018

Prof. PhDr. Marek Blatný, DrSc.